ADJECTIVUL *CERESC* ȘI CATEGORIA GRAMATICALĂ A COMPARAȚIEI ÎN POEZIA LUI TRAIAN DORZ

Florina-Maria BĂCILĂ
Universitatea de Vest din Timişoara
florina.bacila@e-uvt.ro

The Adjective *ceresc* and the Grammatical Category of Comparison in Traian Dorz's Poetry

The aim of the current paper is to consider the special connotations that the adjective *ceresc* has in the literary work of a Romanian contemporary writer, Traian Dorz, author of an impressive number of mystical poems and volumes of memoirs and religious meditations. I will have in view the fact that, even though considered an adjective with no degrees of comparison, it allows, in certain situations, the presence of intensity markers (the attachment of the comparative and superlative morphemes). Thus, it creates remarkable stylistic effects in the structure of some nominal groups which have a crucial role in the construction of the message. In other words, the author's creative capacity does not reside in the number of occurrences of this term, but in the position enabled by the contrast to other elements, in expressive lexical combinations, selected from a few representative creations for his artistic belief. Beyond the simple use of some more or less repetitive connotations, such contexts of the adjective *ceresc* in Traian Dorz's work highlight profound emotions of the lyrical voice, always on an ascending path, as well as aspects regarding his view on life and the Divine, the unique relations between man and the Creator – an idea on which the entire lyrical message of the Romanian poet relies.

Keywords: *adjective*; *degrees of comparison*; *grammar*; *stylistics*; *mystical-religious poetry*.

În majoritatea lucrărilor de gramatică se precizează că unele adjective necomparabile în îmbinările obişnuite (unde sunt folosite cu înţelesul propriu) permit, totuşi, ocurenţa morfemelor comparaţiei „atunci când

BDD-A32373 © 2020 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:55 UTC)

vorbitorii consideră că însușirile exprimate de ele pot exista în grade diferite" (Constantinescu-Dobridor 1996: 95) și, ca atare, sunt întrebuințate cu anumite sensuri secundare ori figurate, datorate mutațiilor semantice sau polisemiei (Popescu 1987: 54); „tendinţa de a le reinclude în opoziţia de grad [...] se explică prin aceea că gradele constituie o categorie gramaticală implicând, de cele mai multe ori, afectivul" (Iordan, Robu 1978: 405). Fenomenul devine cu atât mai pregnant și mai interesant în sfera creaţiei lirice impregnate de un puternic filon mistico-religios – subsumat, așadar, dimensiunii sacrului –, în care sintagmele cu caracter redundant sau hiperbolizant nu sunt deloc rare. Spre ilustrare, ne vom referi, în continuare, la câteva situaţii speciale de acest gen care vizează utilizarea adjectivului *ceresc* în versurile lui Traian Dorz.

Termen frecvent în poezia dorziană, *ceresc* actualizează semnificații identice cu cele ale sinonimelor sale, *divin*, *dumnezeiesc* sau *sfânt* – „privitor la cer, propriu cerului", „care (este sau) vine din cer (ca lăcaș al Divinității)"; „(fig.) care încântă prin calități deosebite; fermecător, minunat, splendid, superb". Astfel, el este întrebuințat, de pildă, la superlativul relativ de superioritate, dar într-o construcție absolută, fără raportare la un punct de reper, tocmai spre a evidenția relația de o intimitate indestructibilă a sufletului credincios cu Dumnezeu, percepută la intensitate maximă, fundamentată pe o dragoste unică, izvorâtă din puterea Sa creatoare și restauratoare, reflectată concret în starea de vorbă cu El, în trăirea momentelor de extaz și de beatitudine, conferită de instaurarea, în forul lăuntric, a atmosferei de sacralitate care învinge barierele condiției telurice (de remarcat că, în sintagmele nominale din text, construite ascendent, în acumulări succesive mizând pe raportul de coordonare, sunt integrate și alte adjective la același grad de comparație):

> „Cum aş putea eu spune oare / ce dulce e cântarea Lui, / când pentru harul ei cel unic / pe lume-asemănare nu-i? // ... Gândiţi-vă la rugăciunea / cea mai înaltă pe pământ, / la clipa când auzul gustă / cel mai dorit şi drag cuvânt, / la slava cea mai fericită / a **celei mai cereşti** iubiri, / la cea mai caldă-nvăluire / a îngereştilor priviri, / la cel mai plin de frumuseţe, / de dor şi de curaj avânt, / la clipa ce-o trăieşte duhul / credinţei în extazul sfânt, / la negrăita-nfiorare / din sfântul Cerului sărut, / când Dumnezeu se face una / cu gândul care L-a cerut... / Gândiţi-vă..., dar nu pot spune / nimic din cât aş vrea să spui; / mai mult, nespus mai mult ca toate / frumseţile-i cântarea Lui. // – Doar seara, stând pe-un munte, singur, / răpit de-a' rugăciunii zări, / poţi bănui ceva din harul / dumnezeieştii Lui cântări!" (CCm 133, *Cum aş putea?*)[1].

[1] Spre a nu îngreuna parcurgerea trimiterilor, am optat, în lucrarea de faţă, pentru notarea, în text, a referirilor (cu abrevieri) la volumele (aparţinându-i lui Traian Dorz) din care au fost selectate secvenţele ilustrative, alături de numărul paginii / paginilor la care se află fragmentul respectiv şi de titlul poeziei. Evidenţierile din versurile citate ne aparţin.

BDD-A32373 © 2020 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:55 UTC)

În consecință, iubirea față de Cel al Cărui nume este sinonim cu ea însăși se cuvine a fi reflectată, la nivelul cel mai înalt al trăirii, în dragostea față de semenii ce alcătuiesc comunitatea pentru care eul auctorial își asumă statutul de *poeta vates*, ceea ce implică rugăciunea stăruitoare și ardentă pentru atingerea pragului desăvârșirii: „Iisuse, pentru cele două iubiri pe care mi le-ai dat / la Poarta Îndurării Tale aș sta pe veci îngenuncheat, / rugându-mă să faci să-mi ardă cu **cele mai cereşti** văpăi / iubirea mea cea pentru Tine, / iubirea mea cea pentru-ai Tăi!" (CVeşn 134, *Iisuse, pentru cele două*).

Alteori, ca determinant atributiv al substantivului *dor* – cu ocurențe numeroase și definitorii în poezia lui Traian Dorz (Băcilă 2016: 182-228) –, adjectivul *ceresc* apare într-un grup nominal cu semnificație progresivă, în cadrul căruia *mai*, morfemul comparativului de superioritate, este precedat de *tot*, „arătând o intensificare treptată a calității" (*** 1966: 128), într-un fragment care cuprinde mai multe construcții de acest tip, inclusiv cu pronumele nehotărât *tot* – regent al unei propoziții atributive relative conținând forme ale comparativului de superioritate sau ale aceluiași grad marcat cu morfemele *tot mai*, și mai, alături de propoziții subordonate ce redau o comparație proporțională și de alte elemente exprimând o caracterizare cantitativă cu sens intensiv, accentuată și de corelația sintactică specifică structurilor comparative din frază. Atari „construcții de dezvoltare progresivă" (Irimia 1979: 93), cu comparativul de superioritate precedat de adverbul *tot*, „implicând o evaluare graduală" (*** 2005b: 204) a procesului sau a calității, tind, din perspectivă semantică, spre sinonimia cu superlativul, mai ales că termenul-reper lipsește din context. Succesiunea structurilor este realizată într-o evidentă ascendență, conturând o idee lirică dedicată sentimentului unic, profund și nealterat care animă relația eului auctorial cu Hristos – dorul de Dumnezeu, definit ca dragoste sacrificială în slujirea Lui, jertfire conștientă și consecventă, consacrare existențială, promisiune și strădanie neîntreruptă, năzuind spre dobândirea harică a stării de îndumnezeire, aflată la antipodul teluricului din noi:

> „Prin tot ce am vreau să-Ţi slujesc, / Stăpânul meu Cel Bun, doar Ţie, / tot ce-am mai scump să-Ţi dăruiesc / c-o tot mai naltă vrednicie! // Cu cât văd lumea promiţând / iubirii mele-un preţ mai mare / cer şi mai mult în orice rând, / nemulţumit de tot ce are. // Cer şi mai mult – şi-oricât ar da / întruna tot mai mult aş cere, / cer şi mai mult, spre-a lepăda / mai cu dispreţ a ei avere. // Cer şi mai mult, căci vreau, Iisus, / iubirea mea să-Ţi dăruiască / doar Ţie tot ce-n lume nu-s / comori de-ajuns s-o preţuiască. // Cer şi mai

BDD-A32373 © 2020 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:55 UTC)

> mult, mereu, cu cât / cunosc a lumii toate cele, / cu cât mai mult le ştiu cu-atât / pun preţ mai nalt iubirii mele, // Căci simt un dor **tot mai ceresc** / ca-n tot mai naltă vrednicie / tot ce-am mai scump să-Ţi dăruiesc, / Stăpânul meu Cel Bun, doar Ţie!" (CDr 125, *Prin tot ce am*).

Mesajul din subtext al versurilor citate este reiterat și în alte poezii; exemplificăm, în continuare, o secvență întru câtva similară:

> „Să nu-mi uit datoria / ce mi-am legat-o eu, / cât ține noaptea asta / și drumu-acesta greu; / măsura ei cinstită / mereu s-o am în gând, / nici mai puțin lăsându-i / și nici mai mult, trecând. // [...] // Dar ce-i ceresc în mine, / cu legământul pus, / să-l dau pe totdeauna / şi numai lui Iisus. / Dă-mi, Doamne,-a Ta lumină / și dă-mi puterea cea / de care am nevoie / în starea asta grea..." (CCnț 52, *Să nu-mi uit datoria*).

De altfel, o serie de pasaje din meditațiile autorului relevă, în egală măsură, complexitatea a ceea ce înseamnă dorul de Dumnezeu, mizând pe configurarea ansamblului trăirilor pe care el le presupune și amintind o mărturisire a Sfântului Simeon Noul Teolog, conform căreia „dorul și iubirea după Tine biruie orice iubire și dorire a celor muritori" (Simeon Noul Teolog 2001: 216):

> „Iisuse, Domnul şi Preaiubitul meu, Te iubesc cu o dragoste şi cu o durere la fel de mari amândouă.
> Şi n-am cum spune nimănui nici dragostea, nici durerea mea, ci numai inima mea trebuie să le poarte singură şi tăcută în adâncul ei toată greutatea amândurora. Cu o fericire şi cu o suferinţă la fel de mari..." (Dorz 2000: 19).

Alteori, sintagma nominală ce include adjectivul *ceresc* la gradul intensității progresive (alături de alte elemente care primesc mărcile gramaticale ale comparației) este direct legată semantic de provocările urcușului spiritual, în care se împletesc cele două coordonate fundamentale ale traiectului spiritual (adevărul și iubirea), implicând, dincolo de orice, sacrificiul creator autentic, definitoriu pentru aspirația spre atingerea sferei transcendente, prin despovărarea de cele ale cotidianului și intrarea în condiția divină – îndemn constructiv spre generațiile de azi și de mâine:

> „Din Cântările Eterne vino, fiul meu, şi bea, / mierea lor e tot mai dulce cu cât iei mai mult din ea, / harul lor e tot mai mare cu cât iei mai mult din el, / plinul inimii umplându-ţi cu ardoare şi cu zel. // [...] // Adevărul şi iubirea ţi le fă un unic rod, / fericind şi-a ta viaţă, şi pe-a unui mult norod, / şi, trecând din slavă-n slavă cu **tot mai cereşti** simţiri, / vei împărăţi pe-ntinsul Nesfârşitei Străluciri." (CE 7, *Din Cântările Eterne*).

BDD-A32373 © 2020 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:55 UTC)

După cum se observă, secvențele lirice trimit, în cheie metaforică / alegorică, la același crez spiritual (inspirat din pasajele scripturistice) și artistic al mesajului întregii opere dorziene, străbătut de imperativul glorificării Creatorului, de aspirația lăuntrică spre sacralitate / sacralizare (extinsă la nivel comunitar), spre dimensiunea eternității, spre fericitele întâlniri cu Dumnezeu – garanție fermă a revărsării grației divine –, prin creația plăsmuită din iubire și jertfă (ca dăruire spre ceilalți și, totodată, ca lepădare de sine, în vederea împlinirii unei misiuni speciale), toate privite la un nivel absolut(izat).

O atare decizie fermă a parcursului spiritual are drept consecință o tot mai mare apropiere de El, direct legată de regenerarea ființei **şi** de orientarea vieții înspre îndumnezeire, înspre valorile pure ale Cerului, tinzând către transfigurarea supremă (de remarcat, în text, morfemele gradării la adjective și la adverbe implicate în structuri simetrice, respectând tiparul inițial):

> „După ce un om devine / mai asemeni cu Hristos, / ascultarea lui tăcută / străluceşte mai frumos. // După ce a lui credinţă / mai aprinsă-i în Hristos, / rodul faptelor smerite / străluceşte mai frumos. // După ce mai cu iubire / caută pe-alţii ca Hristos, / viaţa lui, schimbată-n aur, / străluceşte mai frumos. // După ce întreaga slavă / o dă numai lui Hristos, / faţa lui **tot mai cerească** / străluceşte mai frumos.” (CS 15-16, *După ce un om devine*).

În alte versuri, adjectivul *ceresc*, utilizat la superlativul relativ de superioritate, este integrat tot într-o propoziție subordonată ce redă comparația proporțională, ilustrând același paralelism dintre dimensiunea divină și condiția umană, dar relevând, deopotrivă, sentimentul de plinătate sufletească (în toată complexitatea ființei) care năzuiește spre mult dorita contopire cu Dumnezeu – stare care copleșește și motivează intens un traseu existențial mizând cu insistență pe dedicarea ferventă în slujirea Lui: „Eu Te iubesc, dar n-am s-ajung / să pot fi-atât de plin de Tine / pe cât doresc de timp prelung, / cu **cele mai cereşti** suspine.” (CS 57, *Eu Te iubesc, dar simt că nu-s*). „Ah, ah, Dumnezeule Doamne, Atotțiitorule! Cine se va sătura de negrăita Ta frumusețe, cine se va umple de necuprinderea Ta?” (Simeon Noul Teolog 2001: 73) – se întreabă retoric unul dintre Sfinții Părinți ai Bisericii și, de aceea, o asemenea frământare interioară persistă inclusiv în contextul autopenitenței necesare după căderea vremelnică în abisul tentațiilor inerente ale cotidianului, în pofida tuturor promisiunilor unei vieți consacrate integral împlinirii preceptelor Lui. De reținut asocierea în coordonare a două construcții cu superlativul relativ de superioritate, fără

BDD-A32373 © 2020 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:55 UTC)

precizarea termenului-reper al comparației – situație în care morfemul *cel*, spre deosebire de adverbul *mai* (*** 2005a: 160; Avram 1997: 124), nu se repetă, ci apare o singură dată, însoțind doar primul termen al raportului sintactic, reprezentat de un grup cvasilocuțional: „Cum am putut eu oare / să uit ce m-am legat / cu cele mai de flăcări / şi **mai cereşti** suspine? / Mi-erai atât de-aproape, / şi cât Te-am aşteptat... / şi m-a învins ispita / alăturea de Tine!” (CCnţ 23, *Cum am putut?*).

Pe de altă parte, în relația divino-umană, mărturisirea dragostei lui Dumnezeu pentru fiecare om (la nivel individual) și pentru întreaga lume (la nivel comunitar), chemarea Lui atotcunoscătoare, transpusă în taina cuvintelor percepute intim în planul unei comunicări de tip special, rămân un mister care farmecă viața, o restaurează, o fortifică și îi conferă certitudinea ocrotirii plenare, incomparabile cu orice altceva: „Iisus, când spui cât mă iubeşti / şi cum mă chemi pe nume, / o, astea-s **cele mai cereşti** / cuvinte de pe lume... / Când spui că eşti Păstorul meu / cel bun şi blând, şi tare, / o, Preaputernic Dumnezeu, / ce-ar fi mai dulce oare?” (CUrm 32, *Iisus, când spui cât mă iubeşti*). În vecinătatea aceluiași substantiv, adjectivul în discuție se integrează într-o sintagmă nominală unde treapta intensității maxime este redată prin adverbul *așa* – determinant cantitativ (cuantificator) nedefinit (*** 2005b: 109; Pană Dindelegan 1981: 605)[2], al cărui semantism e întregit, în contexte figurate, marcate stilistic, de utilizarea sa redundantă (inclusiv cu subînțelegerea prepoziției *de*[3]). Procedeul este inclus de unii cercetători în categoria construcţiilor echivalente cu superlativul (Măruţă 1955: 200; Irimia 1997: 92)[4], încorporând aprecieri graduale subiective legate de sfera „depășirii, într-un grad înalt, a punctului de referință” (Pană Dindelegan 1981: 605), mai ales grație intonației care le plasează în registrul afectiv-emfatic

[2] În acest sens, este de reținut următoarea precizare: „Nedeterminarea din semantica internă a acestor formative are ca efect, în plan stilistic, o libertate acordată receptorului în evaluarea limitei cantitative a aprecierii superlative” (Pană Dindelegan 1981: 605).

[3] Vezi Pană Dindelegan 1981: 593, unde se menționează următoarele: „Cazurile de variație liberă între construcția prepozițională cu *de* și cea fără prepoziție sunt rare”, exemplificându-se prin sintagma *așa de frumoasă*, alături de *așa frumoasă*; cf. și Pană Dindelegan 1981: 605, unde se arată că, „spre deosebire de *atât de*, cu care apare în exact aceleași contexte, *așa* admite suprimarea lui *de*, realizând deci și structuri sintactice prin adjoncțiune”.

[4] „Conținutul superlativ al unor astfel de construcții este probat și de faptul că sunt incompatibile cu vecinătatea altor mărci graduale de superlativ” (*** 2005a: 163); cf. şi Pană Dindelegan 1981: 605, alături de următoarea precizare: „Faptul că *atât de*, *așa de*, *cât de* ajung să fie marcați prin seme apreciative-superlative le impune anumite restricții combinatorii, și anume: evitarea vecinătăților unor determinanți marcați gradual superlativ”.

BDD-A32373 © 2020 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:55 UTC)

(*** 2005a: 163; Pană Dindelegan 1981: 605) – aici, cu referire la învățămintele ziditoare pe care este atât de necesar să le reținem din întâlnirile-cheie ale traseului existențial:

> „O, câte binecuvântări eu am avut în viaţă, / dar ce puţin le-am înţeles când le-am avut în faţă! // Am fost cu oameni minunaţi, cum n-a mai fost altcine', / dar parc-am fost un orb şi-un mut când ei au fost cu mine. // Prilejuri am avut s-aud **aşa cereşti** cuvinte, / dar parc-am fost un surd atunci – şi n-am luat aminte. // Şi zile ca din cer mi-au fost atâtea-n viaţă date, / dar eu, ca un nesocotit, mi le-am pierdut pe toate. // O, dac-aş fi ştiut ce rari sunt sufletele sfinte, / când le-am avut, cum aş fi strâns în mine-a lor cuvinte!" (CBir 91-92, *O, câte binecuvântări*).

Pe de altă parte, pentru autor, poezia rămâne una dintre cele mai adecvate forme de exprimare şi de interpretare a extazului mistic experimentat la intensitate maximă. În esenţa ei, creaţia este capabilă să reflecte în versuri starea de rugăciune, lumina şi fericirea, urcuşul spiritului spre frumuseţea de Dincolo, până la suprema şi îndelung aşteptata întâlnire cu El – când jertfa eului auctorial (în ipostaza de îndrumător al comunităţii) se transpune, din nou, în model vrednic de urmat pentru cei ce vor veni. Tocmai de aceea poezia e „Cântarea Cântărilor" – forma inspirată de Sus a sacrificiului creator, a cărui năzuință rămâne desăvârșirea, atingerea stării de sacralitate și de dăruire absolută, în relația cu Divinitatea, a ființei umane pregătite pentru „păşirea pe pragul înalt" (CNoi 180, Întoarce-mă, Doamne) al veşniciei:

> „Când ai să vii ca să mă iei / Te voi primi în casa plină / şi-Ţi voi aduce-n ochii mei / cea mai netulbure lumină. // Cu cel mai limpede izvor / al lacrimii spăla-Ţi-voi Mâna / când mă vei dezlega de dor / şi-mi vei despovăra ţărâna. // Cu **cele mai cereşti** cântări / Îţi voi întâmpina privirea / şi-n toate-a inimii cămări / va străluci arzând iubirea. // Cel mai de preţ mărgăritar / păstrat cu greu atâta cale / am să-l aşez ca pe-un altar / în zarea albă-a Mâinii Tale. // Dar când, plecând, mă vei lua, / Iisuse, lasă-mi după mine / la toţi câţi vin în urma mea / o cale albă către Tine!" (CDr 135, *Când ai să vii*).

Într-o altă creație în care ideea centrală mizează pe evidențierea iubirii divine – concept biblic fundamental și mesaj în jurul căruia gravitează multe dintre poeziile lui Traian Dorz –, adjectivul *ceresc* este întrebuințat de două ori, în aceeași strofă, la grade diferite (superlativ relativ de superioritate și pozitiv) tocmai spre a releva comuniunea intimă a eului auctorial cu Dumnezeu, trăirea specială care conferă fericire lăuntrică – în pofida oricăror

BDD-A32373 © 2020 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:55 UTC)

obstacole –, ceea ce și demonstrează perpetuu îndurarea Lui față de oameni. De altfel, din perspectivă escatologică, „victoria definitivă și înfrângerea finală a răului" (Ryken, Wilhoit, Longman III (editori) 2011: 709) sunt celebrate, în viziune scripturistică, printr-un ospăț al nunții și al biruinței în Împărăția Cerurilor – arhetip al răsplătirii eterne, concretizat în esența dimensiunii transcendente a sărbătorii mult dorite:

> „O, Dumnezeul meu, ce mare / Ţi-a fost iubirea pentru mine, / din ce-ntuneric şi pierzare / m-ai scos şi m-ai adus la Tine! // [...] // Ce dragoste-mi arăţi Tu-n toate, / în ce păşuni de har mă ţii / şi cum m-adăpi din nesecate / izvoare dulci de ape vii! // Pe capul meu torni cel mai dulce / oleu şi mir de mare preţ, / mi-ai dat cea mai frumoasă cruce / şi cel mai dulce imn mă-nveţi. // În faţa urii cei' mai grele / mi-ntinzi **cel mai ceresc** ospăţ / şi-n toate drumurile mele / mereu minuni cereşti mi-arăţi! // Pe ochii mei cu lacrimi sfinte / pui cel mai fericit sărut; / – n-am, Dumnezeul meu, cuvinte / să-Ţi mulţumesc cât mi-ai făcut!" (CBir 40-41, *O, Dumnezeul meu*).

Însăși armonia împărtășirilor bogate, la nivel comunitar, se împletește cu cele mai înalte stări harice, generate de misterul dragostei divine – în definitiv, menirea creației Universului, a vieții înseși și, concomitent, a „lumii ce va să fie", care este o continuă coexistență în spirit, aceea cu Atotțiitorul și cu semenii noștri: „Ne-am cununat a noastră soartă / în ceasul Sfintei Cincizecimi, / de-atunci, iubirea Ta ne poartă / prin **cele mai cereşti** nălţimi" (CÎnv 93, *Ne-am cununat*).

Concluzionând, este evident că ocurențele (atipice ale) adjectivului / adverbului negradabil *ceresc* (atribut specific lui Dumnezeu, trimițând la puterea mai presus de fire și la desăvârșirea izvorâtă din El) în construcții cu gradele de comparație (deci, în opoziţiile de intensitate) creează efecte stilistice cu un potenţial afectiv remarcabil, care mizează pe organizarea inedită a elementelor selectate din materialul lexical şi din sistemul gramatical al limbii, integrate adesea în structuri simetrice sau coordonate, realizate ascendent, chiar redundant, alături de alte adjective sau adverbe care poartă mărcile gradării. După cum s-a observat, în aceste cazuri, reperul comparației lipsește frecvent – deși „este, semantic și sintactic, implicat, deductibil contextual" (Pană Dindelegan (coord.) 2010: 216) – și avem de-a face cu întrebuințarea absolută a unor atari structuri (*** 2005a: 155).

BDD-A32373 © 2020 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:55 UTC)

Nu de puține ori, „formele de actualizare a gradelor de intensitate sunt formule emfatice, cu valoare afectivă” (Iacob 2002: 124), iar asemenea construcții adâncesc lirismul, propun o pronunțată (și preponderentă) perspectivă subiectivă, dezvoltând rezonanțe speciale. Toate converg, cu certitudine, înspre corelații incontestabile cu ideea, desprinsă din textele biblice, referitoare la înomenirea lui Dumnezeu, care are drept scop îndumnezeirea omului, ca misiune a purificării interioare și ca demers restaurator al ființei, în vederea unirii intime (și a unificării dorite) cu El.

Referinţe bibliografice:

*** 1966: *Gramatica limbii române*, vol. I, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, tiraj nou, Bucureşti, Editura Academiei.
*** 2005a: *Gramatica limbii române. I. Cuvântul*, București, Editura Academiei Române.
*** 2005b: *Gramatica limbii române. II. Enunțul*, București, Editura Academiei Române.
AVRAM, Mioara 1997: *Gramatica pentru toţi*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Humanitas.
BĂCILĂ, Florina-Maria 2016: Dorziana – *o (re)construcție a textului prin limbaj*, Timișoara, Editura Excelsior Art.
CONSTANTINESCU-DOBRIDOR, Gh. 1996: *Morfologia limbii române*, ediţie revăzută şi îmbunătăţită. Prefață de Gh. Bulgăr, Bucureşti, Editura Vox.
IACOB, Niculina 2002: *Morfologia limbii române*, partea I, Suceava, Editura Universităţii „Ştefan cel Mare”.
IORDAN, Iorgu, ROBU, Vladimir 1978: *Limba română contemporană*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică.
IRIMIA, Dumitru 1979: *Limbajul poetic eminescian*, Iaşi, Editura Junimea.
IRIMIA, Dumitru 1997: *Gramatica limbii române*, Iași, Editura Polirom.
MĂRUȚĂ, Toma 1955: *Ideea de superlativ în limba română*, in „Limbă și literatură”, I, p. 188-212.
PANĂ DINDELEGAN, Gabriela 1981: *Structura adverb* + de + *adjectiv (sau adverb): descriere sintactică* şi *interpretare semantică*, in „Studii și cercetări lingvistice”, XXXII, nr. 6, p. 593-610.
PANĂ DINDELEGAN, Gabriela (coord.) 2010: *Gramatica de bază a limbii române*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic Gold.
POPESCU, Rodica 1987: *Limba română contemporană. Morfologia adjectivului* şi *a verbului*, Timişoara, Tipografia Universităţii din Timişoara.
RYKEN, Leland, WILHOIT, James C., LONGMAN III, Tremper (editori) 2011: *Dicţionar de imagini* şi *simboluri biblice*, Oradea, Casa Cărţii.

BDD-A32373 © 2020 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:55 UTC)

Surse:

CBir = DORZ, Traian 2007: *Cântarea Biruinţei*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”.
CCm = DORZ, Traian 2007: *Cântarea Cântărilor mele*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”.
CCnţ = DORZ, Traian 2008: *Cântările Căinţei*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”.
CDr = DORZ, Traian 2006: *Cântări de Drum*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”.
CE = DORZ, Traian 2008: *Cântările Eterne*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”.
CÎnv = DORZ, Traian 2007: *Cântarea Învierii*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”.
CNoi = DORZ, Traian 2008: *Cântări Noi*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”.
CS = DORZ, Traian 2008: *Cântări de Sus*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”.
CUrm = DORZ, Traian 2007: *Cântările din Urmă*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”.
CVeşn = DORZ, Traian 2007: *Cântarea Veşniciei*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”.
DORZ, Traian 2000: *Mărgăritarul ascuns*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”.
SIMEON NOUL TEOLOG, Sfântul 2001: *Imne, Epistole și Capitole. Scrieri III*. Introducere și traducere: Ioan I. Ică jr, Sibiu, Editura Deisis.

BDD-A32373 © 2020 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:55 UTC)